

Willem Hulshof schrijft voordat hij sneuvelt in Nederlands Indië: 'Zorg dat je hier nooit komt'

- Jaap van Brummelen

[Drenthe](#)

Geert Komduur, neef van militair Willem Hulshof, bij zijn geboortehuis in Exloo.
Foto: MARCEL JURIAN DE JONG

Willem Hulshof rechts naast de bestuurder in het voertuig dat hem het leven kostte.

„Benieuwd of kleine Geert me nog kent’, schrijft Willem Hulshof in 1949 vanuit Nederlands-Indië aan het thuisfront in Exloo. Hij zal het nooit weten. Kort daarna sneuvelt hij.

En kleine Geert? 70 jaar later is een doos vol brieven en foto’s alles wat hij nog heeft. Plus wat vage beelden als ventje van 3 toen de hele familie in de Fabrieksstraat in Exloo dicht bij elkaar woonde. Van het kippenhok, de omgeving van het spoor waar hij niet mocht spelen en op ooghoogte de drollenvangers van de militaire broers Willem en Egge.

„Zij liepen daar ook in vrije tijd in rond. Onder de drollenvangers droegen ze poeties, met linten die om het onderbeen en dan kwamen de kisten.” Helder voor de geest staat voor hem de zomerse dag in 1949 waarop dominee Harm van Lunzen de onheilstijding bracht. „Tante Griet stond te janken. ‘Wat is er?’ vroeg ik. ‘Ach kind’, was het enige dat ze kon uitbrengen. Het nieuws sloeg in als een bom. Op de hoek Fabrieksstraat - Hoofdstraat, bij smid Hendrik Nijboer, stond een circustent. De voorstelling werd afgelast.”

Pantserwagen-chauffeur

Kleine Geert Komduur is inmiddels 75 en woonachtig in Nieuw-Dordrecht. Het tragische levensverhaal van oom Willem heeft hem nooit losgelaten. Hij schreef er een artikel over in Spitwa(a)rk, het lijfblad van de historische vereniging Carspel Oderen. Zijn moeder Jansje is 97 en leeft nog. Haar broer Willem zou nu 93 zijn geweest.

Wat als hij op die fatale dag als pantserwagen-chauffeur op zijn strepen had gestaan en zijn strijdmakker geweigerd had om voor die ene keer achter het stuur te kruipen? Dan had de hinderlaag hem niet de kop gekost en was de kans groot geweest dat zijn familie hem enkele weken later in Exloo in de armen had kunnen sluiten.

Avonturier

Komduur tovert als bewijs een foto van de carrier met ome Willem tevoorschijn. „Kijk maar hoe laag die bestuurder zit,” wijst hij. Zo laag, dat hij onder de draad zou zijn doorgedoken die door verzetsstrijders over de weg was gespannen. Als passagier zat hij echter een stuk hoger.

‘Beklemming van hoofd en borst’, zoals de officiële lezing heette, werd hem op 30 juli om 4 uur ‘s middags fataal. Hij moet op slag dood zijn geweest. De bestuurder overleefde het. „Om herhaling te voorkomen werden voorop de carriers aan weerszijden hoge pennen gezet”, aldus Komduur.

Een deel van de 65.000 dienstplichtige militairen die werden uitgezonden, was avonturier, een ander deel voelde zich moreel verplicht. Willem Hulshoff hoorde tot geen van beide categorieën. „Hij had er de pest over in.”

Brieven naar huis

Toen hij 7 januari 1947 aan boord stapte van het troepentransportschip De Tegelberg voor een vier weken lange reis had hij geen flauw benul wat hem te wachten stond. „Willem schreef dat hij naar de zwartjes ging en wist ook niet dat het voor zo'n lange duur zou zijn.

Het werd door het broeiende verzet steeds linker. In één van zijn brieven naar huis drukte hij zijn broer Egge op het hart: 'Zorg dat je hier niet komt'. Egge is de dans ontsprongen.”

Willem werd aanvankelijk begraven op het kerkhof van Garoet, waar hij was omgekomen. Later is hij herbegraven op het ereveld Menteng Polu in Jakarta.

Het feit dat Willem bij zijn uitzending tot over zijn oren verliefd was op Geesje uit Valthe maakt zijn dood op 23-jarige leeftijd extra dramatisch. Beide geliefden hadden serieuze toekomstplannen. Geert Komduur: „Het was zo serieus dat Willem een spaarbankboekje had waar Geesje geld op had gestort. Een kassier van de Boerenleenbank kwam op zeker moment langs met de mededeling: ‚Hier is nog een boekje van Willem’ en vroeg wat hij ermee moest.”

Emotioneel

Ook al is er 70 jaar verstreken en heeft hij oom Willem nooit echt gekend, 70 jaar na dato raakt zijn dood de kleine Geert van weleer nog steeds emotioneel. In het herinneringsmonument aan de Wilhelminastraat in Emmen staat de naam van Willem Hulshof. Komduur bezoekt al jaren de herdenkingsbijeenkomsten in mei. Met gemengde gevoelens.

Want begrijpen waarom oom Willem naar Nederlands-Indië moest, kan hij niet. „Waarom moesten boerenpummels hun leven wagen? Voor de aandeelhouders van bedrijven als Shell en Unilever en al die mensen die er mooie baantjes hadden en dat niet wilden missen.”